

Δεκαεπτά χρόνια χωρίς την Ιστορική VI Μεραρχία Πεζικού στην πόλη του Κιλκίς

Γράφει
Ο Ευάγγελος Μαυρογόνατος
Απόστρατος Αξιωματικός Στρατού Ξηράς
Αρθρογράφος – Ιστορικός Ερευνητής

Με αφορμή την έναρξη των Βαλκανικών Πολέμων στις 5 Οκτωβρίου 1912, θεώρησα σκόπιμο να αναφερθώ στην ιστορία της VI Μεραρχίας Πεζικού, για να θυμηθούν οι παλιοί που υπηρέτησαν σε αυτή, με οποιαδήποτε ιδιότητα, και να τη μάθουν οι νέοι.

Η ιστορική VI Μεραρχία Πεζικού, πρωταγωνίστησε στη διπλή μάχη Κιλκίς – Λαχανά, 19 – 21 Ιουνίου 1913, αλλά και τη γενικότερη δράση της τόσο στους Βαλκανικούς πολέμους, όσο και στους δύο Παγκόσμιους Πολέμους, η οποία τελικώς απενεργοποιήθηκε τον Ιούνιο του 2003, μετά από 51 χρόνια δράσης και παρουσίας στην πόλη μας.

ΙΣΤΟΡΙΑ VI ΜΕΡΑΡΧΙΑΣ ΠΕΖΙΚΟΥ

➤ ΕΜΒΛΗΜΑ

ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ: Δύο αμφίστομοι πελέκεις. Για τους αρχαίους Έλληνες είχε θρησκευτική σημασία, είτε ως σύμβολο του κεραυνού και του θεού που τον εκσφενδονίζει, είτε ως αντικείμενο αφιέρωματος. Ιδιαίτερα στην Κρήτη, ο διπλός πέλεκυς ή "Λάβρος" είχε σπουδαία θρησκευτική σημασία, φαίνεται δε ότι σχετιζόταν με τον κεραυνό ή τη θυσία του ιερού ταύρου. Για τη Μεραρχία, οι πελέκεις συμβολίζουν τα όπλα, "κεραυνούς" της, κατά των εχθρών.

➤ **ΡΗΤΟ:** "Ο ΕΠΙΜΕΝΩΝ ΝΙΚΑ" (Αυτός που έχει επιμονή στις επιδιώξεις του, επιτυγχάνει).

➤ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ

Η VI Μεραρχία Πεζικού συγκροτήθηκε στην περιοχή Βελεστίνου, με την κήρυξη επιστράτευσης της 17 Σεπτεμβρίου 1912, πριν την έναρξη του Α΄ Βαλκανικού Πολέμου.

- ✓ Διέθετε τις παρακάτω δυνάμεις:
 - 3 Συντάγματα Πεζικού (1^ο, 17^ο και 18^ο).
 - 1 Μοίρα Πεδινού Πυροβολικού (III)
 - 1 Ημιλαρχία (VI Μεραρχίας)
 - 1 Λόχο Μηχανικού (5^ο)
 - 1 Μοίρα πυρομαχικών
 - 1 Μοίρα Υγειονομικού
 - 1 Εφοδιοπομπή (VI) (Τρόφιμα)

➤ **Η ΔΡΑΣΗ VI ΜΕΡΑΡΧΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΒΑΛΚΑΝΙΚΟΥΣ ΠΟΛΕΜΟΥΣ**

✓ **5 – 6 Οκτωβρίου 1912**

Την 5 Οκτωβρίου 1912, άρχισε η προέλαση προς Ελασσόνα, η οποία την επόμενη ημέρα 6 Οκτωβρίου μετά από σκληρό αγώνα καταλαμβάνεται από τη Μεραρχία.

✓ **8 – 12 Οκτωβρίου 1912**

Μετά την κατάληψη της Ελασσόνας κινήθηκε Βόρεια και το απόγευμα της 8 Οκτωβρίου αφίχθη προ της ισχυράς οχυρωμένης τοποθεσίας του Σαρανταπόρου την οποία κατείχε ο Τουρκικός Στρατός.

Τις πρωινές ώρες της 9^{ης} Οκτωβρίου 1912 άρχισε η επίθεση και το πρωί της 10^{ης} Οκτωβρίου απελευθερώνονται τα Σέρβια και την 12^η Οκτωβρίου η Κοζάνη.

✓ **Προέλαση προς Θεσσαλονίκη – μάχη Γιαννιτσών**

Το Γενικό Στρατηγείο μετά την κατάληψη της Κοζάνης προώθησε το σύνολο των δυνάμεων του στο υψίπεδο αυτής, καθόσον έφτασαν πληροφορίες ότι οι σύμμαχοι Σέρβοι και Βούλγαροι κινούνται προς τη Θεσσαλονίκη προκειμένου να την καταλάβουν πρώτοι. Έτσι αποφασίστηκε οι Ελληνικές δυνάμεις να στραφούν προς Βέροια και να σπεύσουν προς απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης.

Τις πρωινές ώρες της 18^{ης} Οκτωβρίου άρχισε η προέλαση του Ελληνικού Στρατού προς τα Γιαννιτσά.

Η VI Μεραρχία την επομένη 19^η Οκτωβρίου κινήθηκε κάτω από αντίξοες συνθήκες και προσέβαλε την περιοχή Αμπελιές εμποδίζοντας τον Τουρκικό Στρατό να κινηθεί.

Η ραγδαία κίνηση των τμημάτων της Μεραρχίας από Βορρά απείλησε την αποκοπή των οδών υποχωρήσεως των Τούρκων, οι οποίοι στην προσπάθειά τους ν' αποφύγουν τον εγκλωβισμό τους, υποχώρησαν άτακτα από τη γέφυρα Αξιού αφήνοντας πίσω τους πυροβόλα και λοιπό υλικό.

Η μάχη των Γιαννιτσών άνοιξε τον δρόμο για την απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης, στην οποία μετά από λίγες ημέρες την 26 Οκτωβρίου εισήλθε νικητής ο Ελληνικός Στρατός.

✓ **30 Οκτωβρίου – 7 Νοεμβρίου 1912 (Μάχη Άρνισας – Κέλλης)**

Μετά τις προαναφερθείσες επιχειρήσεις η VI Μεραρχία από της 30 Οκτωβρίου κινήθηκε από την περιοχή Γέφυρας (ΤΟΨΙΝ) Θεσσαλονίκης και μετά από κοπιώδη πορεία έφτασε την 1^η Νοεμβρίου στη περιοχή Άγρας, όπου ήλθε σε επαφή με τον εχθρό.

Την 2^α Νοεμβρίου επιτέθηκε προς κατάληψη της Άρνισας και μετά από σκληρό αγώνα πέτυχε να εισέλθει σ' αυτή την 5^η Νοεμβρίου.

Την 6^η Νοεμβρίου η Μεραρχία κινήθηκε προς κατάληψη της Κέλλης και την 7^η Νοεμβρίου κινήθηκε προς Φλώρινα.

✓ **Επιχειρήσεις στη Βόρειο Ήπειρο - Μάχη Μπίγλιτσας – Κατάληψη Κορυτσάς**

Η Μεραρχία στη συνέχεια συμμετέχει με τα Τμήματα της στην εξουδετέρωση συγκέντρωσης των Τούρκων στην Κορυτσά και την 7^η Νοεμβρίου, με αποσπάσματα της V Μεραρχίας που τέθηκαν υπό τις διαταγές της, κατέλαβε την Κορυτσά και κατεδίωξε τον εχθρό.

✓ **Επιχειρήσεις στην Ήπειρο – Μάχη Μπιζανίου – Κατάληψη Ιωαννίνων**

Η VI Μεραρχία αποβιβάστηκε την 27 Δεκεμβρίου 1912 στη Πρέβεζα και αμέσως μεταφέρεται στο μέτωπο Μπιζανίου.

Κατά την τελική επίθεση προς κατάληψη των Ιωαννίνων (20- 21 Φεβρουαρίου 1913) η VI Μεραρχία απετέλεσε μέρος του Α΄ τμήματος της Στρατιάς με αποστολή την κατά μέτωπο απασχόληση του εχθρού προς Μπιζάνι – Καστρίτσα – Δρίσκο.

Σημαντική ήταν η συμβολή του Συντάγματος Ευζώνων για την απελευθέρωση των Ιωαννίνων με τον Ταγματάρχη Βελισσαρίου και Ιατρίδη να αγωνίζονται με πείσμα.

Τελικά την 21 Φεβρουαρίου 1913 τα Ιωάννινα απελευθερώνονται και την 23 Φεβρουαρίου ο Ελληνικός Στρατός με επικεφαλής τον Αρχιστράτηγο Διάδοχο Κωνσταντίνο εισέρχεται εις την πόλη.

✓ **Μάχη Λαχανά (19 -21 Ιουνίου 1913)**

Η VI ΜΠ Μεραρχία ήταν αναπτυγμένη στην περιοχή Λητής μέχρι περιοχή Αγίου Βασιλείου.

Σύμφωνα με το σχέδιο ενεργείας έλαβε αποστολή να επιτεθεί στην κατεύθυνση Άσσηρος – Γερμανικό (Κλέπε) Ξυλόπολις – Λαχανά, να απωθήσει τον εχθρό και να τον καταδιώξει.

Δεξιά της προς Όσσα θα επιτίθεντο η I Μεραρχία και ακόμη δεξιότερα προς Σκεπαστό – Νιγρίτα η VII Μεραρχία.

Την 19 Ιουνίου 1913 η Μεραρχία κινήθηκε από τη Λητή σε δύο φάλαγγες.

Την 11 πρωινή ώρα διατάχθηκε η κίνηση 2 Συνταγμάτων εμπρός: 1^ο Σύνταγμα Ευζώνων αριστερά, 18^ο Σύνταγμα Πεζικού δεξιά και το 17^ο Σύνταγμα Πεζικού εφεδρεία.

Τα Συντάγματα κατόπιν σκληρού αγώνα κατέλαβαν την τοποθεσία προφυλακών του εχθρού και έφθασαν σε μικρή απόσταση από τις εχθρικές θέσεις στη γραμμή Γερμανικό – Δίχαλο.

Την 20 Ιουνίου 1913 η Μεραρχία προχώρησε από πρωίας υπό τα πυρά του πυροβολικού και κατέλαβε την Ξυλόπολη αφού συνέλαβε ένα εχθρικό Λόχο αιχμάλωτους, έφθασε κατά τις απογευματινές ώρες προ της τοποθεσίας Λαχανά.

Την 21 Ιουνίου 1913 η Μεραρχία από τις πρωινές ώρες επιτίθεται και διεξάγει σκληρό κρίσιμο αγώνα.

Η είδηση την 13:00 ώρα περί της καταλήψεως του Κιλκίς ηλέκτρισε τον Ελληνικό Στρατό του Λαχανά και από των Μεράρχων μέχρι των Στρατιωτών γεννήθηκε η ευγενής άμιλλα να φανεί ότι και ο εδώ Στρατός δεν υστερεί αυτού του Κιλκίς.

Τα τμήματα αφηφώντας τα μαινόμενα πυρά των Βουλγαρικών πυροβόλων, πολυβόλων και όλμων προχωρούν σταθερά και κερδίζουν έδαφος.

Την 15:40 ώρα το 1^ο Σύνταγμα Ευζώνων δι' ηρωικής εφόδου καταλαμβάνει το ύψωμα Παλιόκαστρο και καταδιώκει τους Βουλγάρους προς τα υψώματα της παρυφής του χωριού Λαχανάς.

Ο λόφος του Προφήτη Ηλία καταλαμβάνεται την 15:45 ώρα από το 17^ο Σύνταγμα και προ του υψώματος φονεύεται ο Διοικητής του Συντάγματος Συνταγματάρχης Παπακυριαζής.

Την 16:00 ώρα το υπόλοιπο τμήμα της εφόδου καταλαμβάνει τις απέναντι Βουλγαρικές θέσεις και καταδιώκει τους ατάκτως υποχωρούντες Βουλγάρους.

Το 1^ο Σύνταγμα Ευζώνων με το Τάγμα του Ταγματάρχου Βελισσαρίου καταλαμβάνει την 16:00 ώρα το χωριό Λαχανάς και καταδιώκει τους φεύγοντας Βουλγάρους.

Οι Βούλγαροι προσπάθησαν με πυρά να ανακόψουν την ορμή του Τάγματος Ευζώνων αλλά αυτό ήταν πλέον μάταιο.

Το 1^ο Σύνταγμα Ευζώνων συνέχισε τη καταδίωξη ακολουθούμενο από τη Μεραρχία μέχρι και το Στρυμωνικό, οπότε διατάχθηκε να ανακόψει αυτή.

✓ Προέλαση προς Πετρίτσι – Μάχη Ρούπελ

Από 22 Ιουνίου 1913 η VI Μεραρχία, η I και η VII τέθηκαν υπό ενιαία Διοίκηση του Στρατηγού Μανουσογιαννάκη με αποστολή την εκδίωξη του εχθρού πέραν του Στρυμώνα.

Η Μεραρχία κινείται προς Βορρά μέσω του χωριού Χείμαρρος προς Βυρώνεια και ακινητοποιείται την 26^η Ιουνίου.

Την 27^η Ιουνίου επιτίθεται στα υψώματα Ν. Πετριτσίου τα οποία και καταλαμβάνει την 08:15 ώρα.

Την 28^η Ιουνίου συνεχίζει την προέλαση και φτάνει στη Μαρικοστίνοβο, ενώ οι αναγνωρίσεις προωθηθήκαν μέχρι Λεβούνοβο, χωρίς καμία αντίσταση.

✓ Προέλαση στο εσωτερικό της Βουλγαρίας – Μάχη Κρέσνα – Τζουμαγιάς

Η Μεραρχία έφθασε την 11^η Ιουλίου, χωρίς εμπόδια στη βόρεια έξοδο της στενωπού Κρέσνας .

Την 12^η Ιουλίου άρχισε η μάχη Κρέσνας – Τζουμαγιάς. Η Μεραρχία κατέλαβε τα υψώματα βορείως του ποταμού Οσένοβα και τα υψώματα χωριού Ογνιάρ Μαχαλά. Μετά την απόκρουση σφοδρότατης αντεπίθεσης των Βουλγάρων κινείται μπροστά υποχρεώνοντας αυτούς να συμπτυχθούν προς το Αρισβάνιτσαν (υψ. 1378)

Η ημέρα αυτή υπήρξε ημέρα επικών αγώνων για το 1^ο Σύνταγμα Ευζώνων.

Η εποποιία επαναλήφθηκε τις επόμενες ημέρες 13^η και 14^η Ιουλίου.

Ο θρυλικός Ταγματάρχης Βελισσαρίου, ο ήρωας των Ιωαννίνων και του Λαχανά βρίσκει ηρωικό θάνατο, επιτιθέμενος προς Αρισβάνιτσα (υψ. 1378).

Την 15^η Ιουλίου το αιματοβαμμένο ύψωμα Αρισβάνιτσα πέφτει στα χέρια της Μεραρχίας και ο εχθρός υποχωρεί προς Τζουμαγιά.

Την 18^η Ιουλίου 1913 υπεγράφη ανακωχή, η οποία και βρήκε τη Μεραρχία στο ύψωμα 1385.

Έτσι έληξε η μάχη Κρέσνας Τζουμαγιάς και με αυτή ο Β΄ Βαλκανικός Πόλεμος, με πλήρη ήττα της Βουλγαρίας.

ΠΡΩΤΟΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

Συμμετοχή στο Πόλεμο

Η Μεραρχία από Θεσσαλονίκη μετακινήθηκε στην περιοχή βόρεια της Αξιουπόλεως και τέθηκε υπό Διοίκηση της 122ας Γαλλικής Μεραρχίας, με αποστολή την οργάνωση του εδάφους.

✓ **Μάχη Σκρά (17 -18 Μαΐου 1918)**

Η Μεραρχία συμμετείχε στην επίθεση με αποστολή τη κατάληψη της γραμμής Λαγκάδια (Λούντλι) – Μπόα ντε Μπυλκαρ – Μπλόκ Ροσέ την οποία και εκτέλεσε αυθημερόν.

✓ **Μάχη Δοϊράνης (5 – 6 Σεπτεμβρίου 1918)**

Συμμετείχε με Μονάδες του XII Βρετανικού Σώματος Στρατού, εναντίον εχθρικών οργανώσεων Πετίτ και Γκρά Κορονέ.

Οι απώλειες ήταν μεγάλες και από 23 Σεπτεμβρίου μέχρι 6 Οκτωβρίου συγκεντρώθηκε στη περιοχή Λαχανά για αναδιοργάνωση και στη συνέχεια κινήθηκε προς Σέρρες, μέχρι πέρατος του πολέμου.

Μετά το τέλος του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου η Μεραρχία προωθήθηκε 14 Μαΐου 1919 στη Κομοτηνή την οποία παραλαμβάνει από τους Γάλλους.

➤ **ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ**

Με την έναρξη του Ελληνοϊταλικού πολέμου η Μεραρχία από την περιοχή Σερρών κινήθηκε σιδηροδρομικώς την 2 – 9 Φεβρουαρίου 1941 στο Αμύνταιο και στη συνέχεια οδικώς στη κοιλάδα Δεβόλη ποταμού.

Από 2 – 8 Μαρτίου αντικαθιστά την XV Μεραρχία στον αμυντικό τομέα Ντρεσνίτσα.

Κατά την εαρινή επίθεση Μαρτίου 13 με 24 δέχθηκε το μεγαλύτερο βάρος της επίθεσης όπου αντιστάθηκε σθεναρά και διατήρησε άθικτη την τοποθεσία.

Την 23 Απριλίου 1941 υπογράφηκε η Γενική Συνθηκολόγηση των δυνάμεων του Αλβανικού μετώπου και άρχισε η αποστράτευση των Μονάδων.

➤ **ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΜΕΤΑ ΤΟ 1950**

Η Μεραρχία συγκροτήθηκε εκ νέου την 16 Σεπτεμβρίου 1950 με έδρα τον Λαγκαδά.

Τον Φεβρουάριο 1951 μετασταθμεύει στη Νέα Σάντα.

Τον Μάιο του 1952 η έδρα της Μεραρχίας μεταφέρθηκε στο Κιλκίς.

Τον Ιούνιο του 2003 και μετά από 51 χρόνια παρουσίας της στην πόλη του Κιλκίς, στα πλαίσια αναδιοργάνωσης του Στρατού Ξηράς, αυτή η Ιστορική Μεραρχία, απενεργοποιήθηκε.